

Energimarknadsinspektionen

Thérèse Zetterlund

registrator@ei.se

therese.zetterlund@ei.se

Diariernr

2015-103122

Datum

2018-03-16

Yttrande över koncessionsansökan för en 420 kV luftledning från Ekhyddan till Nybro i Oskarshamns, Mönsterås, Högsby och Nybro kommuner i Kalmar län

BirdLife Sverige har av Energimarknadsinspektionen (Ei) beretts möjlighet att yttra sig över tillståndsansökan för att bygga och använda en 420 kV luftledning från Ekhyddan till Nybro i Oskarshamns, Mönsterås, Högsby och Nybro kommuner i Kalmar län. Vi har tidigare (2016-01-14; bilaga 1) yttrat oss till Svenska kraftnät (bolaget), dock utan något gensvar.

Kraftledningar utgör en påtaglig fara för fåglar, dels genom risken för kollision och dels genom potentiell strömgenomgång, och är för vissa fågelpopulationer en av de främsta dödsorsakerna. Bolaget bör därför åläggas att uppföra ett kraftledningssystem som är någorlunda säkert för fåglar. Det innebär bl.a. att stolpar med tillhörande reglar och isolatorer konstrueras så att fåglar som landar på dem inte kan komma åt spänningssatta delar. Likaså måste spänningssatta ledningar förses med isolerande skydd (där fåglar kan kortsluta dem). Detsamma gäller ledare till säkringsapparat samt mellan transformatorers ventilavledare och isolatorer. Hängande isolatorer bör användas och isolatorns längd bör vara minst 60 cm. Avståndet mellan isolatorer och ledningar bör vara minst 160 cm och helst 240 cm. Transformatorer måste utrustas med "huvan uven" (HU 150) eller liknande. Transformatorstationer bör byggas in så att fåglar inte riskerar att kortsluta anläggningarna.

För att minska risken för kollision bör ledningar placeras i horisontalplan och alternativ utan topplina (jordlina/åskledare) bör tillämpas. På platser som bedöms ha hög kollisionsrisk ska fågelavvisare appliceras på ledningarna. I det aktuella fallet rekommenderas bolaget att sätta upp fågelavvisare där ledningen passerar öppna vattenytter och större öppna våtmarker, företrädesvis där storlom och fiskgjuse sannolikt häckar (Skiren, Stora Alebohultesjön och Store Hindsjön), samt vid större korsande åar, t.ex. Ljungbyån.

Med anledning av att skogshöns är överrepresenterade i kollisionstatistik¹ anser BirdLife Sverige att fågelavvisare också ska placeras ut där ledningarna passerar i närheten av orrspelsplatser. Inom 500 meter från orrspelsmyren ska ej heller några anläggningsarbeten genomföras under orrarnas spelperiod 15 mars – 25 maj.

Bolaget anger att avverkning är oundviklig av fyra skogliga biotoper, varav två har bedömts ha högt värde och två måttliga värden. Större delen av ett värdefullt skogsområde med 100-åriga ekar (Köksmåla_01) samt ett mindre ädellövskogsområde dominerat av lind (Köksmåla_08) kommer att behöva avverkas. Detta medför en alltför stor påverkan på de aktuella objekten. BirdLife Sverige anser att Ei bör föreskriva det ansökande bolaget villkor för att inte orsaka alltför negativ påverkan på förekommande naturvärden. Som exempel kan nämnas att en minst 20 m bred bärd bör sparas i strandzonen utmed sjöar och vattendrag. Betydande ingrepp i naturreservat och Natura 2000-områden måste givetvis kompenseras.

För att minska påverkan på fågellivet ska vegetationsröjning så långt det är möjligt genomföras utanför den mest intensiva häckningsperioden. Mark- och miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt avslag 2017-08-25 (mål nr M 648-17) överklagan från ett kraftbolag och fastslog därmed länsstyrelsens beslut att stolpbyten och vegetationsröjning inte får ske under häckningsperioden (april–juli) för rödlistade fågelarter. Domstolen ansåg därvid att bolaget, genom att bygga sin "inventering" på uppgifter från Artportalen, *inte* hade visat att särskilt skyddsvärda arter *inte* förekom på den aktuella platsen. Slutsatsen blir att regelrätta inventeringar ska krävas inför kraftledningsbeslut samt att artskyddsförordningens/fågel-direktivets skydd av fåglars fortplantningsområden gäller för vegetationsröjning i samband med kraftledningsarbeten. Ei ska således verka för att åtgärder som innebär förstörelse av fåglars boplatser undviks i möjligaste mån, då artskyddsförordningen/fågeldirektivet omfattar *alla* fågelarter. BirdLife Sverige anser att vegetationsröjning i samband med kraftledningsarbeten endast i undantagsfall bör utföras under perioden maj–juli.

Nybro-Emmaboda Fågelklubb (NEFK) och BirdLife Sverige (se bilaga 1) har tidigare framfört synpunkter bl.a. på sträckningen förbi Ö Bondetorp. Alternativet som föreligger går i ny ledningsgata över privat skogs- och hagmark och är sannolikt det absolut sämsta för fågellivet. NEFK föreslog en sträckning längre öster om byn, men det (liksom övriga förslag/synpunkter) förkastades av bolaget.

Vidare rekommendationer finns i våra riktlinjer för kraftledningar, som finns att ladda ner på den här sidan <http://birdlife.se/sveriges-ornitologiska-forening/om-oss/dokument/>

¹ Bevinger (1995). *Estimates and population consequences of tetraonid mortality caused by collision with high tension power lines in Norway*. Journal of Applied Ecology 32: 745–753.

Daniel Bengtsson

Daniel Bengtsson
Fågelskyddsansvarig
BirdLife Sverige
Tel. 070 515 45 33
E-post: daniel.bengtsson@birdlife.se